

ש לוש חברות יושבות על הכורסה בבית אבות. אחת אומרת: "הבת שלי מושלמת, בכל שבת היא שולחת לי עוגה". חברתה מוסיפה: "הבת שלי? אין כמוה! בכל חודש מזמינה אותי אליה לשבת". השלישית אומרת: "הבת שלי באמת מושלמת. היא מבקרת בכל שבוע אצל הפסיכולוגית הכי טובה בירושלים, משלמת לה 500 ש"ח לשעה, וכל המפגש מדברת רק עלי".

כל כך הרבה פעמים הבטחת לעצמך שלעולם לעולם לא תמנעי מהילדה שלך ללקק גלידה בשיא החורף, לעולם לא תעשי בושות לבתך עצמך ובשרך באמצע הרחוב, ולא, את לא תעירי לילדים שמשליכים קליפה של בננה על המדרכה, אבל הנה, בדיוק על הבננה הזו את מחליקה. באורח פלא, את מגלה את עצמך נזפת בדרך שנפרד מעטיפת הסוכרייה לטובת המדרכה, הוא מסתכל אליך בעיניים מלאות תימהון, ורגע אחרי שאמרת מה שאמרת את מזהה את המבט הזה. הקמט במצח. ברגעים אלו בדיוק הבת שלך מבטיחה לעצמה שהיא לא, היא לא תהיה כזו. לעולם. בחיים. מבטיחה.

"לא היה לי ספק שאני אהיה האמא הזאת, המהממת, את יודעת, זו שמאפשרת לילדים שלה להישאר ערים עד מאוחר, לסיים לא רק פרק אחד אלא את כל הספר, לאכול שוקולד ועוגיות לפני ארוחת ערב. אבל הנה, כמה מפליא, אני מגלה

מעשה בתפוח שנפל רחוק מהעץ, כי זה מה שהוא הבטיח לעצמו כל השנים: אני לעולם לא אהיה כמו העץ שלי. התגלגל התפוח רחוק מאוד, נבט בחלקת אדמה משלו, הצמיח עץ תפוחים צעיר משלו, ויום אחד גילה תגלית מרעישה: הוא נראה בדיוק, אבל בדיוק, כמו העץ שממנו הוא נפל | אז מה, באנו לספר כאן סיפורי ילדים? כן, בדיוק כן. באנו לספר על ילדים, על הורים ועל מה שביניהם | ד"ש לשורשים בילה גולדשטיין

את עצמי מנדנדת לילדים שלי בדיוק באותן פינות: יש לי איזה עניין עם נשנושים לפני ארוחת ערב וחרדה מקריאה בחושך, גם אני אוכפת שעות שינה בקפדנות ועוקבת אם המוערכת מוכנה למוחר". דיני ג' מצחקת לרגע ומוסיפה: "מתברר שכל ההחלטות הנושיות שקיבלתי בלילות עצובים, שבהם חשתי דחווה ומקופחת שלא נולדה 'במקום הנכון', סללו לעצמן דרך יפה מאוד, ובלא שבחרתי בצורה מודעת, אני מיישמת אותן אחת לאחת, בדיוק הפוך ממה שהחלטתי. אני כל כך בדיוק כמו אמא שלי, אבל הי, לפחות אני יודעת שהילדים שלי בידיים טובות..."

זוכרת את הפעם ההיא שהטחת ראש ברצפה, רקעת ברגליים, צעקת בקול גדול והבטחת לעצמך שאת לא תהיי האמא המרגיזה הזו שהבת שלה לא מעניינת אותה? את לעולם לא תקראי לבת שלך לחזור מחברה אחרי שעה וקצת, כשבקושי התחילו לשחק בבובות. אולי היית עדינה יותר, ורק ישבת ליד החלון מול עננים וטויות חלומות.

וזה היה החלום של חנה: "ידעתי שכשאהיה אמא, אקציף לעצמי חלבונים עם סוכר, אשב לי עם קערה ענקית וכפית ואלקק בעצמי את העיסה! אמא שלי הרשתה לכל אחד מאיתנו ללקק רק חצי כפית ולא יותר ואני הבטחתי לעצמי שכשאגדל, אקציף כל יום חלבונים מתוקים ואוכל אותם בלי הגבלה. אחחח... חלום מתוק!"

אז כן, מסתבר שכל בת אנוש ממוצעת תמצא כמה הבטחות החלטיות ונחרצות שהתקבלו בזמני מצוקה קשים: כשמנעו ממך להתפלש בבוץ בדיוק כשהיית עטויה במחלצות או כשנדרשת ללבוש סוודר ביום קרה בעוד דמך הצעיר תוסס, ובכלל אף אחת בכיתה עדיין לא באה עם סוודר. מכאן הדרך להחרמת סוודרים קצרה מאוד.

בעיקרון, אימהות הן טובות ומסורות, הן סמל ודוגמה לילדיהן. רק מה, פה ושם, שם ופה, מסתובבות בעולם בנות שמבטיחות לעצמן ש"אני? בעניין הזה? לעולם לא אהיה כמו אמא שלי!"

ספוילר: בסוף הכתבה נגלה שבדרך כלל, אורכו של ה'לעולם' הוא בדיוק כמספר השנים שאורך לילדה להפוך לאמא בעצמה. אבל בואו נעבוד בצורה מסודרת, צעד אחרי צעד. את התופעה הזו צריך לחקור, איך אומרים, מהשורש.

פעם היה עץ

"כשאמא שלי הייתה תולה כבסים עם אטבים לפי צבעים, או תולה חולצות לפי הגודל, או מארגנת בפעם האלף את המזווה שלא הייתה לו הזדמנות להתבלגן בכלל, הייתי חושקת שפתיים", משתפת גב' לאה כהן, שהתייממה מאימה לפני כמעט שבע שנים. "בתוך תוכי לא הבנתי למה היא צריכה לסדר כל כך הרבה. אני חייבת לומר שזה לא פגע בי, אמא הייתה עדינה

רק כמו אמא שלי!

נחמי מזרחי, מורה בבית ספר תורני, אומרת שתמיד רצתה להיות כמו אמא שלה, הרבנית שרה בן יעקב. "אפילו את העיסוק שלי קיבלתי בהשראתה, כי רציתי להיות דומה לה. גם אמא לימדה עד הפנסיה בבתי ספר למתקדמים ועוסקת עד היום בהרצאות מטעם ארגוני קירוב שונים. מאז שהייתי קטנה ראיתי באמא מודל לחיקוי. אישה חמה וחכמה שכולם אוהבים. היה אכפת לה מאיתנו מאוד. אני זוכרת שפעם היא נאלצה להיעדר מאספת הורים שלי. לא זוכרת את הסיבה המוצדקת, אבל זוכרת את ההרגשה שהיא נתנה לי שהיא כל כך מצטערת וחבל לה שלא להיפגש עם המורה ולשמוע את הנחת ולהשמייע למורה עד כמה אני ילדה נפלאה בבית. היא לא הצליחה לתאם פגישה עם המורה, כי גם היא עבדה באותן שעות, אבל הן שוחחו בטלפון. אני זוכרת איך אמרתי לעצמי 'הלוואי שאני אזכה להיות אמא אוהבת ומסורה כמו אמא שלי'."

ולא הייתה לך אף פעם מחשבה שבדבר ספציפי את לא רוצה להיות כמוה?

"עונה לך 'לא', אחרי מחשבה. אני זוכרת שפעם חברה ניסתה להמריד אותי: 'למה את מסכימה לבקשה של אמא שלך לחזור כל ערב הביתה עד שמונה? תתווכחי איתה. לי מרשים עד עשר וחצי בלילה! לא חלמתי להתווכח. אולי כי חונכנו על כבוד מוחלט להורים. בבית שמו דגש על סמכות מבוגרים בכלל והורים בפרט, שלא ניתנת לערעור. לא חשבתי שיש מצב לערער או להתווכח וגם לא הרגשתי ממורמרת ברמה שאבטיח לעצמי שאני לא אהיה כזאת. ידעתי שאם אומרים לי משהו, רוצים בטובתי!"

כמה לא מפתיע לגלות, שיש גם בנות שחושבות "מתי יגיעו מעשיי למעשי אימהותיי!"

גם טובי היא כזאת. "אמא שלי היא אייקון של בריאות. מאז ומעולם היא צרכה מזון בריא, לא מעובד, נטול סוכרים וקמח לבן. היא ייסדה את שיעור ההתעמלות הראשון באזור לפני כמעט ארבעים שנה ומצאה מורה בעלת תשובה מתאימה. אמא שלי היא כנראה גם הראשונה בארץ שרכשה את התכשיר קרם הגנה נגד שמש ולקחה תוספי תזונה וויטמינים שלא נמכרו עדיין בכל בית מרקחת. בקיצור, הבנתם את הרעיון."

בילדות לא שמרתי על תזונה מאוזנת כמוה, אבל ראיתי בה מודל לחיקוי, אולי בגלל שלא הציקה לנו יותר מידי בענייני בריאות ובמחילה אולי גם כי ראיתי את כל האימהות של החברות שלי, כבודות משקל עם קמטים סביב העיניים. כולן היו שואלות אותי: 'איך אמא שלך נראית כך?' ואני הייתי עונה את התשובה שלה: 'זה בגלל החסה בלי הקרוטונים!' על השולחן בארוחת הערב היו מונחים לחם עיני ולחם רגיל, סלט ירקות עשיר, טחינה אורגנית לצד ממרח שוקולד שבשבלילה הוא היה רעל מרוכז שבחיים לא נגעה בו, אבל היא הרשתה לנו, כדי שלא נפתח חסכים ונקצין לכיוון השני. אחותי אכלה טחינה אורגנית עם דבש על לחם לבן, אני אהבתי לחם מלא עם שוקולד. כל אחד אכל מה שבא לו, אבל היא הסבירה לנו למה היא בוחרת לעצמה מאכלים מזינים יותר.

כשהייתי ילדה הייתי בטוחה שכל האימהות הן שוחרות בריאות וזה עניין של זמן עד שאגדל ואהיה כמוה. כשגדלתי, הבנתי שיש הרבה שטח אפור באמצע. מרצוני התחלתי לאמץ הרבה הרגלים כמוה בתחום הכושר, שינה ותזונה. אני עדיין לא סרה מרע לגמרי. צורכת קמח לבן וסוכר לבן, אבל גם עושה טוב הרבה באכילת מזון בריא בזכותה!"

מאוד עם נושא הסדר כשהוא הגיע לחדר שלי, אבל זה בא לה בטבעי: כשהיא נכנסה לחדר, איכשהו השמיכה שלי הייתה מתקפלת שוב, משהו במדף היה זו למקום מדויק יותר. והנה היום אני מגלה את עצמי ממיינת את קופסאות התבלינים במקפיא לפי סדר האל"ף ב"ת. משוגעת לגמרי. נכון, זה כמו נטייה גנטית לסדר. לפעמים זה ממש רודף אותי!"

שיפ"ל הבטיחה לעצמה שהיא לא תטרוק דלתות של ארונות כשהיא ממש תהיה עצבנית. "בפועל, עד שלא נחדש את המטבח ונתקין ארונות עם טריקה שקטה, הארונות אצלי נטרקים כשאני זועמת, ואז אני שומעת את הילדים שלי מתעצבנים על העצבנות."

"גם הבטחתי לא לבקר את הילדים שלי על התנהגות שלא נראית לי, וכשאני מוצאת את עצמי מבקרת אותם בשקט, בלי מילים, בדיוק כפי שאמא שלי הייתה עושה וכל כך לא אהבתי, אני רואה בעיניים של הילדים שלי שברגעים אלו נובטת בהם ההחלטה שהם לא יעשו את זה לילדים שלהם. נראה אותם..."

גם אסתר הבטיחה דברים דומים, נופלת באותם בורות: "הבטחתי לעצמי בנחרצות גדולה שלעולם לעולם לעולם לא אצרח על הילדים שלי בקול מעוות של בוקר כשהם עוד באמצע השינה. הייתה לי רשימה ארוכה: אני לא אכניס שבתות וחגים מתוך כעס ורוב אנחה, אני לא אדבר כל הזמן כמו קדושה מעונה, לא אעשה בושות לילדים שלי, אבל אני רואה שזה כמעט בלתי אפשרי."

"אבל מה גומר אותי? שאני מחקה רק את הדברים הרעים. מרק חם, למשל, אני לא מכינה להם כמו אמא. לא דואגת להם, לפחות ברמה הטכנית, כמו שאמא שלי הייתה דואגת לנו. והם ודאי מבטיחים לעצמם ממש ברגעים אלו שהם יהיו הורים מסורים יותר, לא פזורי דעת כמוני שכל המערך הטכני-פיזי-בריאותי (אף אחד אצלי לא חוסן מטעמי עצלות) מהם והלאה. הם ודאי כבר כתבו באיזה יומן שהם מבטיחים מאה פעמים שהם לעולם לא יאחרו לאירועים חשובים כמו מסיבות סידור. גם אני הבטחתי זאת. לדעתי זה אפילו רשום באיזה יומן שכוח עם עקבות של דמעות!"

אז מה קורה לנו כאן? איך יכול להיות שחווינו אי נוחות, הבטחנו שאצלנו זה לא יקרה, ובסוף זה קורה בדיוק כפי שלא רצינו שיהיה?

גב' דקלה יוספסברג, מנחה בנושאי הורות, חיי נישואין ומודעות בגישת שפר, מסבירה מה קורה לנו שם:
"כשאני אומרת לעצמי: 'אני לא אחשוב כעת על פיל לבן! לא חושבת! לא!' מה שאני רואה מול הפנים שלי זה פיל לבן, ובדיוק עליו אני חושבת. כשאני אומרת לעצמי: 'אני לא אהיה כמו אמא שלי' אני דוחקת קפיץ פנימי שאסור להזיז אותו, ולבסוף, ככל שדוחקים אותו פנימה הוא קופץ ומשתחרר, והנה אני מוצאת את עצמי נוהגת באופן הרבה יותר גרוע מהאופן שהבטחתי לעצמי שלעולם לא אנהג. כשאני מלחיצה את עצמי

לא להיות משהו, רק מהלחץ אני הופכת להיות בדיוק ה'משהו' הזה..."

"אמא אחרת סיפרה שהיא גדלה בבית שהיה נראה כמוזאון. הסיסמה הייתה: 'תנקו תסדרו...' הכיסאות היו מורמים על השולחן דרך קבע, והבית היה תמיד לפני או אחרי שטיפה. אותה אמא אמרה: 'אני אשחרר, אצלי ירגישו חופשי...' המציאות היום היא שהילדים שלה שוחים בבלגן, ולכן באופן טבעי היא מוצאת את עצמה אומרת שוב ושוב לילדים: 'תנקו תסדרו...' וכך היא מקבלת מכת אגרוף לבטן הרכה: אבל הבטחת שאת לא תחזרי על המילים המרגיזות הללו שוב ושוב!"

שורש לדבר

"יש לי איזה 'אישיו' עם הסדר בבית. גם אני מגדלת ברוך השם בית ברוך ילדים, מסוג הדברים שהתפללתי שאזכה כמו שהיה בבית אימי. אבל לצד זה היה לי ברור שאני ארפה מעניין הסדר בבית. גדלתי בבית מרקחת למרות שלושה עשר הילדים שחיו בו. באמת הרפיתי, לא הקצנתי, ממש לא, אפשר לחיות אצלנו בנחת, נעים להיכנס לביטנו, ואין לחץ תמיד. למרות זאת, כשהילדים מגוימים ובערב שבת אני צועקת עליהם שיסדרו מייד את החדר, הבת שלי ממלמלת מולי בתחינה: 'בבקשה, אמא, אני אסדר, אבל אל תצעקי עלי'. ואופס, זה הכי מקפיץ אותי, כי חלק מעסקת החבילה היה ההבטחה שלא לצעוק כשה קשור לסדר. ויש לי תחושה שהבת שלי יודעת טוב מאוד מה מקפיץ אותי". נאום חיה פ'.

מה גורם לילדים שלנו להידחף בדיוק למקומות הרגישים ביותר אצלנו?

דקלה יוספסברג: "כשאני לחוצה להוכיח שאני טובה יותר מאמא שלי, הילדים מזהים את המתח הפנימי הזה ומבינים שיש כאן יבלת רגישה, כאן הכפתור שאם נלחץ עליו 'נדליק' את אמא שלנו. אני כותבת לעצמי על המצא: 'אני לא אהיה כמו אמא שלי', ובדיוק במקום הזה הילדים הרגישים שלנו מנסים אותנו."

"סיפרה לי אישה שאמא שלה אמרה הרבה 'לא' בחייה, והיא הבטיחה שהיא לא תהיה כזאת שאומרת 'לא' על

"זה טבע של הורה, הורה רוצה להורות, להיות חלק. גם אבא בגיל ארבעים הוא עדיין ילד ליד אמא שלו, ולכן היא אומרת לו: 'ממי, קח סוודר, קר בחוץ', לא משנה שהילד הזה כבר מחותן בעצמו ועוד מעט כבר דואג לסוודרים של הנכדים שלו" (דקלה יוספסברג)

לעולם לא כמו

רבקה (בדוי) נשאלה מה היא עושה כמו אמא שלה, אף על פי שהיא הבטיחה שלעולם לא תעשה. תחילה היא ענתה במילה אחת: "כלום". אחר כך פירטה בכאב רב, סיפור שחשוב לשמוע: "היה לי הכל, בית גדול, אחים ואחיות, הורים שעובדים במשרות הכי נחשקות, כסף זרם שם כמו מים. 'ולא היה לי כלום. חייתי בתוך מקפיא. מעולם לא הייתה התבטאות של חיבה, מחמאות לא היו בנמצא, הערות והשפלות היו דווקא ממש בשפע. המורות שלי היו שומעות באספות הורים כמה אני איומה, החברות שלי נשאלו לפעמים: 'איך את מסוגלת להיות חברה שלה?' השאלה נשאלה לעיניי בתוך ביתי ברצינות רבה. היו עוד סיפורים קשים מאוד שלא אפרט כאן רק כי אני לא רוצה להבעית את הקוראות.

"עברתי תהליך שאני לא מאחלת לאף אחת לעבור עם מטפלות ובליוי רב גדול. בסייעתא דשמיא, אני בתהליך כבר קרוב לארבע שנים, ועדיין מרגישה שהאימהות שלי נולדת כל פעם מחדש".

לא דיברנו בכיתה על מקרי קיצון כמו של רבקה. אנחנו רק מזכירות כאן, שבמקרי קצה, המצב מורכב ודרושה התערבות הלכתית. בגמרא עצמה יש התייחסות מעניינת לגבי גבולות החיובי להורים שמציעים את ילדיהם: 'רב אסי הוה ליה ההיא אמא זקינה אמרה לי בעינא תכשיטין עבד לה בעינא גברא נייעין לך בעינא גברא דשפיר כותך שבקה ואול לארעא דישראל שמע דקא אזלה אבתיה אתא לקמיה דרבי יוחנן אמר לי' מהו לצאת מארץ לחוצה לארץ' (קידושין לא ב). תרגום: 'לרב אסי הייתה אמא זקנה. אמרה לו רוצה אני תכשיטים. קנה לה. רוצה להתחתן... שידך... רוצה אני גבר נאה וצעיר כמוך, עזב אותה והלך לארץ ישראל'.

ילדים צריכים לכבד את הוריהם ככל יכולתם, אולם ילדים אינם אמורים לסבול בגלל ההורים. ולכן, אם הילדים מבינים שהם לא יכולים להמשיך לחיות לצד ההורים ולשמור על בריאותם הנפשית, מותר להם להתרחק ואפילו לארץ אחרת. היה אסור לרב אסי להשתיק את אימו כי ילד לא מחציף להוריו, אולם ברגע שהיא דורשת ממנו דברים מוגזמים מותר לו להרחיק עצמו ממנה. ודאי שדבר כזה נעשה רק בהוראת רב.

כל דבר. הילדים שלה ניסו אותה במקום הזה בדיוק, כי הרי אסור לאמא לומר 'לא'... הילדים שלה הידרדרו והגיעו לדיוטה תחתונה מאוד, עד שהיא מצאה את עצמה אומרת את ה'לא' בענק".

רחוק מהעץ

לפעמים זו לא הייתה החלטה ספציפית על משהו מסוים של 'לעולם לא', לעיתים זו התרחקות פנימית מכל מה שמזכיר את אמא, כי את רוצה לתת לילדים שלך ולעצמך חוויה אחרת, טובה יותר. מתברר שלעיתים הרווחה שביקשת להשיג אינה מושגת. "שוב ושוב אני מגלה שאני דומה לאמא שלי הרבה יותר ממה שדמיינתי", מגלה לנו **דבורה לוינסון**. "אני מבשלת את אותן ארוחות צהריים, מתעצבנת על אותם דברים, גם אני לא סובלת אנשים שחיים בסודות, ושמירת מרחק משכנים כנראה נעשתה אצלי חלק מהדין-אין-אי. גם אצלי בחדר שינה יש סליק של שוקולדים, וכמה! כמה שנאתי את הדברים טעימים של אימהות! וכמה אני לועגת לעצמי על המחסן הסודי הזה..."

שיפי, זו שהבטיחה שהיא לא תטרוק דלתות של ארונות, נתנה את דברתה לעצמה בעוד כמה דברים, ובתחילה היא גם קיימה: "התחנת צעירה, שלוש ילדי הגדולים נולדו בתוך פחות משלוש שנים, היו לי שנים עמוסות מאוד, ובלי דעת מצאתי את עצמי באובססיה אמיתית להיות 'לא כמו אמא שלי'. לא ידעתי כמו מי אני כן רוצה להיות, ידעתי מה לא. היו אצלנו המון מתח וכעס בבית, וכל כך השתוקקתי לבית רגוע ונעים. הרצון הזה התנפץ לי בפרצוף. שלושה ילדים צפופים הם מתכון די בטוח לעומס ולחץ, וכשברקע את עם הבטחה פנימית של 'לא להיות לחוצה' זה אהממ... לא עובד הכי טוב... 'כשגדלתי קצת יותר הבנתי, שגם אם היו לאמא שלי התנהגויות שפחות אהבתי, היא הייתה בן אדם כמוני שגידל בלי עין הרע שמונה ילדים צפופים והיא כנראה גם טיפוס פרפקציוניסט, מה שהביא אותה להיות לחוצה עוד יותר. עם השנים, ודיבור עם חברה פה, וגיסה שם, הנצה בי ההבנה שההתרחקות הפנימית שלי מכל מה שמייצגת אמא שלי, פוגעת בי בסופו של דבר".

"אכן, ההורים שלנו הם השורש שלנו", מסבירה דקלה. "הרי הקב"ה בהשגחה שלח אותנו אליהם. לא נולדנו

עם השנים, ודיבור עם חברה פה, וגיסה שם, הנצה בי ההבנה שההתרחקות הפנימית שלי מכל מה שמייצגת אמא שלי, פוגעת בי בסופו של דבר" (שיפי)

בטעות אצל ההורים הללו, ואם אני מזלזלת בשורש שלי, שהוא חלק ממני, אני מזלזלת בעצמי. כשאני מכבדת את השורשים שלי, אני מכבדת את עצמי, אני עובדת יותר, שמחה יותר. כשאני לא שופטת את ההורים שלי על הנפילות שלהם, אני גם פחות נלחצת מנפילות שלי.

"אישה סיפרה על אמא שלה שהייתה תולה בגדים בצורה מרושלת, והיא כיום תולה בגד בגד, מותחת בעזרת אטב ועוד אטב, על כל בגד ואטב היא אומרת בתוכה: 'אני לא אהיה כמו אמא שלי', אבל היא חיה את זה בכעס ובמתח, וכמה אטבים וכמה אנרגיות האישה הזו משקיעה כדי, חלילה, לא להיות כמו אמא שלה. לא כואב הלב?"

והעץ היה מאושר

"עד היום אני מרגישה ילדה קטנה", מתוודה מלי שטיין, בת זקונים, סבתא בעצמה, ועדיין מתקשה לצאת ממשבצת ה'ילדה הקטנה של הבית'. "אמא שלי תמיד הייתה דאגנית ואצלי זה בא לידי ביטוי באופן מיוחד. לא יצאתי לטיולים מטעם בית הספר, זה לא היה לי קל, אבל כבר אז הבנתי את אמא שלי. גם היום, כשאני באה לבקר את אימי שתח' בבית אבות, היא סוקרת אותי, נותנת ציונים והנחיות: 'השמנת מדי... החצאית הזו לא מתאימה לז'קט... מה קורה ליוחנן שלך? את צריכה לומר לו שצריך להתקשר לסבתא...! אני אוהבת את אמא שלי ומבינה אותה, ולמרות זאת נראה לי שאני גמישה יותר עם הילדים שלי, פחות אמא אווזה".

"הורים רוצים לתת, נקודה", מצהירה דקלה. "הורים לשון להורות. אמא שלי הייתה מכינה עוגיות. היא הייתה ילדה גדולה, כבר בת שישים... ואמא שלה בת השמונים הייתה עומדת לידה ואומרת: 'איך את עושה את זה? לא ככה עושים!'... זה טבע של הורה, הורה רוצה להורות, להיות חלק, גם אבא בגיל ארבעים הוא עדיין ילד ליד אמא שלו, ולכן היא אומרת לו: 'ממי, קח סוודר, קר בחוץ', לא משנה שהילד הזה כבר מוחתן בעצמו ועוד מעט כבר דואג לסוודרים של הנכדים שלו".

כשפרחנו לבגרות התרחש משהו מוזר: היקום סביבנו זמם לחשוף שהאימהות שלנו בעצם הן לא כה נוראיות כמו שדמיינו. אולי זכינו לגלות שהשקפת עולמנו הייתה ילדותית, צרה. לאימהות שלנו היה דווקא ארסנל לא רע של מיומנויות, של דאגה ואהבת אמת שכיילות פשוט לא יכולתנו להבין, ולכן ההתנהגויות שהבטחנו שלעולם לא יקרו נראות לנו אפשריות, הגיוניות, ואנחנו אף מגלות שבמקרים מסוימים הן ממש יעילות.

רק כשנחה דעתנו ואנחנו מסוגלות לקבל את ההבנה הזו, אנחנו יכולות להתמקם נכון.

דקלה: "כשאנחנו מתמקמים נכון כילדים, במקום הטבעי שלנו של ילדים שמקבלים מהורים, אנחנו מגלים כמה אהבה יש בהורים שלנו אלינו, אילו דברים מדהימים יש להם לתת לנו."

"בשביל להתמקם נכון ולתת להורים את המקום הטבעי שלהם, אנחנו יכולים להתייעץ איתם, לתת להם להדריך אותנו, להורות, וזה נכון לכל גיל שהוא. כשנקבל אותם כהורים, נקבל מהם את כל הטוב שהם כל כך רוצים לתת לנו."

